

---

korte berichten

Maatregelen tegen invoer zehondenvellen als stok achter de deur

De ministers van milieuzaken van de Europese Gemeenschap hebben er veertien uur voor nodig gehad om een richtlijn aan te nemen waarin de lid-staten gevraagd wordt de nodige maatregelen te treffen om de invoer van zehondenvellen in de Europese Gemeenschap te beletten.

Maar de richtlijn zal op 1 oktober 1983 ingaan, daarvoor heeft de Europese Commissie de tijd gehad om met Canada en Noorwegen te onderhandelen.

De bedoeling van deze onderhandelingen is tot een totale stopzetting te komen van de jacht op Zehonden, zodat een invoerstop niet meer nodig zal zijn.

De commissie zal vóór 1 oktober 1983 verslag uitbrengen over deze onderhandelingen en de Raad van Ministers zal dan definitief uitspraak doen over het besluit op basis van een stemming waarbij een gekwalificeerde meerderheid is vereist.

Het compromis dat de Tien uiteindelijk bereikt hebben betekent dus niet dat met Canada niet langer onderhandeld kan worden. Het betekent wel dat gehoor wordt gegeven aan de druk van de publieke opinie in Europa.

Conflict over import van zehondenvellen

De Canadese minister van buitenlandse zaken, Allan MacEachen, heeft minister Van den Broek op 23 september 1983 duchtig onderhouden over de daaropvolgende week ingaand verbod in alle tien EEG-landen, huiden van jonge zehonden te importeren. Dit verbod, voorlopig voor een periode van twee jaar, is vooral op Nederlands aandringen tot stand gekomen.

Minister Van den Broek verklaarde te zijn 'aangesproken' op het Nederlandse standpunt, dat in Ottawa 'met weinig vreugde' was

ontvangen. Hij had de hoop uitgesproken dat deze kwestie de betrekkingen tussen beide landen niet zou belasten, hoewel Canada, ook al omdat het vindt dat het onrechtvaardig wordt behandeld, deze zaak zeer hoog opneemt. Maar vooral de manier waarop de jonge zehonden worden gedood — doodgeknuppeld om de huid niet behoeven te beschadigen — maakt de jacht voor de Nederlandse publieke opinie onaanvaardbaar.

Van den Broek zei te hopen dat de komende twee jaar, wanneer de Europese Commissie met Canada gaat overleggen over het importverbod, een oplossing kan worden gevonden.

Walvisonderzoek naar vervuiling

Het Rijksinstituut voor Natuurbeheer start binnenkort een onderzoek aan de hand van weefselmonsters bij de walvisachtigen, waaronder Bruinvissen. Men hoopt hierdoor te kunnen vaststellen of eventuele zeevervuiling de oorzaak is van het teruglopende aantal walvisachtigen voor onze kust.

Regelmatig spoelen aan de Noordzeekust de Bruinvissen aan. Bij het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden beschikt men momenteel over een fraaie serie vissen, die in de diepvries liggen opgeslagen en die voor het onderzoek beschikbaar worden gesteld.

Uit 'Het Nieuws van den Dag', 10 augustus 1983.

Hondsdolle Vos in Ter Apel

In de laatste week van augustus 1983 werd in Ter Apel een jonge Vos gevonden, die besmet bleek te zijn met rabies (hondsdolheid). Op 4 maart 1983 werd daar ook een Vos met rabies aangetroffen.

Er werden zelfs door kamerlid Wagenaar (RPF) vragen over in de Tweede Kamer over gesteld. Dr. J. Haagsma van het Centraal Diergeneeskundig Instituut te Lelystad verwacht dat de rabies in Ter Apel niet tot problemen zal leiden. Het gebied kent geen grote vossenbevolking en tussen het eerste en twee-

de geval zit een tijd van een half jaar. De mensen in het veld is wel geadviseerd scherp uit te kijken naar dieren, zoals Vossen, die een abnormaal gedrag vertonen.

Arctisch weekend

Dit najaar wordt voor de derde maal een Arctisch Weekend georganiseerd, met als thema 'mens en natuur in de Arctic'.

Het weekend is bedoeld voor een ieder die, om welke reden dan ook, is geïnteresseerd in het wel en wee van de arctische gebieden. De eerste twee maal, in 1981 en in 1982, waren deze weekends volgeboekt en zijn zij bijzonder succesvol verlopen.

Het programma van dit driedaagse gebeuren ziet er ook nu weer veelbelovend uit en bestaat uit lezingen, demonstraties, tentoonstellingen, dia- en filmvertoningen over uiteenlopende onderwerpen. Daartoe behoren geografie, archaeologie, planten, vogels, walvissen, anthropologie, schilderkunst, letterkunde, fotokunst, filatelie, volksmuziek, sledehonden, overlevingstechnieken enz.

Dit programma wordt u gebracht door een reeks Nederlandse deskundigen die, hetzij beroepshalve, hetzij als intensief beoefende hobby, de landen rond de Noordpool hebben bezocht en bestudeerd. Daarbij gaat het om de noordkust van Amerika en Canada, verder over Groenland, IJsland, Jan Mayen, Spitsbergen en de noordelijke delen van Noorwegen, Zweden en Finland.

Dit jaar wordt ook uitgebreide aandacht besteed aan het Zuidpoolgebied. Het is de bedoeling om te komen tot een forumdiscussie met als onderwerp 'Zuidpool 1991 en dan?' in verband met het aflopen van de internationale afspraken over dit gebied.

Het Arctisch Weekend vindt plaats op 11, 12 en 13 november 1983 in het Jeugdbuitencentrum 'De Korte Vliet', Vlietweg 5, 2323 LA Leiden, 071-766940. Er zijn kosten aan verbonden: inclusief twee overnachtingen en alle maaltijden kost het weekend voor één persoon f 98,—, voor een (echt-) paar f 185,—. Exclusief overnachtingen en ontbijt bedragen deze prijzen resp. f 83,— en f 155,—. Het geheel wordt georganiseerd door een werkgroep van de Stichting Educatieve Onderzoekingsreizen SEOR. Voor verdere inlichtingen kunt u zich wenden tot:

Paul W.J. de Groot, Aggelenstraat 17, 1483 TA De Rijp N.-H., 02997-1397, of: Hein D. van Bohemen, Holterschans 11, 3432 EX Nieuwegein U., 03402-65290.

Aanmelden moet in verband met de beperkte accommodatiemogelijkheden zo snel mogelijk geschieden.

Damherten gedood door bliksem

In het bosgebied van Gortel (gemeente Epe) zijn vier Damherten door de bliksem gedood. De dieren schuilden tijdens een hevige onweersbui onder de hoge bomen, waar ze later door een wandelaar werden aangetroffen.

Uit het Nieuws van den Dag, 3 juni 1983.

Laffe bunzingjacht bij Almere

In een afgelegen droog rietveld observeerden wij het baltsen van enkele paren Bruine Kiekendieven, prachtige capriolen! Het veld vertoonde opvallend veel muizengaten, er liepen enkele Hazen en er kokten wat Fazanten.

Onze aandacht werd getrokken door een primitief geconstrueerde hut van twijgen, takken en rietstengels. Dit onderkomen was bekleed met jutezakken en een deken, een fles frisdrank en een boterhamzakje waren nog aanwezig. Wij dachten eerst aan een fotograafschuilhut, maar drie ingedroogde bunzinglijken onthulden spoedig het dierendrama, dat hier enkele maanden geleden moet hebben plaatsgevonden.

Op vijftien meter van deze schuilhut bevond zich een bunzingburcht, een aarden heuvel en takken, met rietstengels bekleed en drie ingangen. De jager had zich daar geïnstalleerd en van korte afstand zijn kansen afgewacht, zodat hij de bunzingfamilie op zijn gemak kon uitroeien. Van 'weidelijkheid' en 'weerbaar wild' gesproken! Hij had niet eens de moeite genomen, de dode Bunzings mee te nemen, maar liet de lijkjes aan ontbinding over!

Ik neem aan, dat deze schieter buiten de schoontijd heeft 'gejaagd' en dus wettelijk gedekt is. Verder kunnen wij best praten met bonafide jagers en jachtopzichters, die ook hun kwaliteiten bezitten, vaak vogelbeschermend werk doen. Ook kunnen wij ons voorstellen, dat Bunzings moeten worden opgeruimd, die bij boerderijen of woningen schade toebrengen aan de dieren op het erf of in de tuinen, dit komt nogal eens voor.

In de wijde omtrek van deze bunzingburcht is geen enkel huis of boerderij te vinden, deze bunzingfamilie leefde vermoedelijk van muizen, eieren en jonge Fazanten. Ook komen daar vlakbij in de vaarten Muskusratten voor, die eveneens een prooi voor de Bunzing kunnen zijn.

Al met al een slechte beurt voor de jagerij,

onsportief, onweidelijk en in het voordeel van de zo sterk bestrede Muskusrat.

■ H. Kamp, Burgemeester Hogguerstraat 271, 1064 CP Amsterdam.

Voedselkeuze van Ransuilen

In 'Huid en Haar' 1 (3) : 109-111 vermeldden Erwin Goutbeek & Martin van der Kamp uit atlasblok 32-21 (direct grenzend aan atlasblok 31-28) de inhoud van een aantal braakballen van Ransuilen op de Hoorneboeg, ten zuiden van Hilversum.

Op deze zelfde plek werden op 27 november 1982 door Gerard Mijnhout en Jaap Taapken opnieuw 212 braakballen van Ransuilen verzameld. De heer F. Rynja onderzocht de inhoud van de braakballen en trof daarin aan: Bosmuis (89), Aardmuis (38), Rosse Woelmuis (78), Veldmuis (159), Bosspitsmuis (6), Waterspitsmuis (3), Dwergspitsmuis (1), Grote Bonte Specht (1), resten van vogels (6), Driehoornmestkevers (10 ♂♂, 1 ♀), Rosse Vleermuis (1) en 21 nog niet gedetermineerde resten van insecten. Aantal prooidieren per braakbal was 1,3.

J.T.

De Moeflon op het spel

In Brussel legt de Europese Commissie de laatste hand aan een studie ter voorbereiding van een Europese richtlijn over de bescherming van bedreigde diersoorten in Europa.

Ondanks het feit dat de commissie met weinig financiële middelen en een beperkte onderzoeksstaf aan de slag moest, heeft zij haar onderzoek toch kunnen voortzetten. Eén van de studieobjecten was de Bruine Beer die nog in Griekenland, Italië en Spanje voorkomt.

Nu is het de beurt aan de Corsicaanse Moeflon, een vriendelijk, behaard dier met horens en voorvader van het schaap.

Naar aanleiding van een parlementaire vraag van de Nederlandse socialist Hemmo Muntingh gaat de Europese Commissie de Franse autoriteiten nu meer opheldering vragen. De Moeflon is namelijk het doelwit van stropers en wordt nogal eens gekruist met schapen.

Een onlangs door de Britse Raad voor Natuurbehoud gepubliceerd rapport verklaart dat de Corsicaanse Moeflon volledig beschermd wordt. De afgelopen paar jaren nam het aantal Moeflons zelfs toe en werd in 1980 geschat op tussen de 300 en 400.

Door de huidige wetgeving wordt het dier in

zijn natuurlijke omgeving beschermd en in Bavella en Asco zijn twee natuurreservaten voor de voornaamste kudden. Desondanks maakt men zich zorgen over het voortbestaan van de Moeflon.

Uit 'Eurofocus' no. 22 (14 juni 1983), bladzijde 8.

Studiedag 'De Otter in Nederland'

Op 12 november 1983 houdt de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming een studiedag met als thema 'De Otter in Nederland' te Amersfoort.

Hoewel het programma nog niet definitief is vastgesteld zullen in elk geval aan de orde komen de volgende onderwerpen: oecologie en gedrag, verspreiding in Nederland, bedreigingen voor de Nederlandse populaties en acties voor het behoud in België, West-Duitsland en Nederland.

Belangstellenden, die deze studiedag willen bijwonen, kunnen zich per briefkaart opgeven bij dr. C. Smeenk, Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, postbus 9517, 2300 RA Leiden.

Vestiging van Wasbeer in Nederland

In 'Lutra' geeft B. Hoekstra een interessant overzicht van het voorkomen van de Wasbeer in Nederland. Alle Wasberen, die vóór 1960, in Nederland werden aangetroffen zijn wellicht ontsnapte dieren uit dierentuinen, circussen en fokkerijen. Na 1965 zijn ze vanuit de Bondsrepubliek ook Nederland binnengekomen. Momenteel zijn ze in het oostelijk deel van Nederland vastgesteld, voornamelijk in de provincies Limburg, Gelderland, Overijssel en Drenthe. Op een overzichtelijk kaartje worden de vindplaatsen van vóór en na 1960 weergegeven.

De verwachting is dat de Wasberen de inheemse fauna geen goed zullen doen. Waaruit deze schade zou moeten bestaan is nog niet geheel duidelijk, maar bij voorbaat zou de schrijver vast op korte termijn doeltreffende maatregelen tegen de Wasberen in ons land willen nemen. In de jaren zeventig werden heel wat nieuwe vindplaatsen in ons land bekend. Alle tot op heden bekende gegevens zijn in een overzichtelijke lijst per provincie in deze publicatie vermeld met gegevens over plaats, atlasblok, jaar, bron en bijzonderheden.

B. Hoekstra: De vestiging van de Wasbeer *Procyon lotor* (Linnaeus, 1758) in Nederland. *Lutra* deel 26, nummer 1, 1983, bladzijden 55-66.

Liftende vleermuis

Op 24 april 1983 werd ik opgebeld door de heer N.H.A. de Groot, werkzaam als adjudant bij de Verkeersschool van de Rijkspolitie aan de Soestdijkseweg te Bilthoven.

Deze vertelde dat hij van de heer P. van Nellen van de Politieverbindingsdienst te Bilthoven op 22 april een vleermuis had ontvangen, die zich had vastgeklampt aan de antenne van diens auto. Hij wilde graag weten welke vleermuissoort het betrof en wat hij verder met het dier moest doen.

Toen ik de zelfde middag met mijn collega Hans Vink ben gaan kijken, bleek dat de vleermuis met antenne en al naar de zolder van één van de gebouwen van de verkeersschool 'De Varenkamp' was overgebracht.

Het was een slapende, ogenschijnlijk gezonde dwergvleermuis (*Pipistrellus spec.*). Het dier is later op ons aanraden van de antenne gehaald en naar een boomholte in de omgeving overgebracht.

Volgens adjudant De Groot heeft de vleermuis daar nog ten minste twee dagen gehangen, maar was, toen de volgende dag of nacht, na een tijdelijke weersverbetering vertrokken.

Hij deelde ons verder mede, dat hij later van de heer Van Nellen had gehoord dat deze op 20 april 's avonds een bezoek had gebracht

Foto boven:
Dwergvleermuis vastgeklemd aan de auto-antenne van de heer P. van Nellen.

Foto onder:
Close-up opname van de dwergvleermuis, die hangend aan de auto-antenne verschillende ritjes met de auto meemaakte.
Naar kleurenfoto's van N.H.A. de Groot.

aan de sporthal nabij de Kees Boekeschool te Bilthoven, waarna hij omstreeks 10.00 uur per auto naar huis was gereden. Hij had toen al bemerkt dat er iets aan zijn antenne zat, maar dacht aanvankelijk aan een prop, een kastanje of een blad. Pas na de rit van ongeveer 5 kilometer naar zijn huis ontdekte Van Nellen dat het een vleermuis was. Hij heeft het dier rustig laten hangen.

Op 21 en 22 april is hij er in totaal drie keer mee van zijn huis naar zijn werk heen en weer gereden (een afstand van circa twee kilometer). De vleermuis is weer al die tijd blijven hangen. Van Nellen heeft overigens wel wat kalmer gereden dan anders.

Op 22 april zijn, zoals hiervoor reeds is vermeld, na overleg met adjudant. De Groot vleermuis en antenne verhuisd naar de zolder waar wij deze ongewone liftpassagier mochten aanschouwen. Adjudant De Groot zond ons later de bijgevoegde goed geslaagde kleurenfoto's.

■ S. Braaksma, Staatsbosbeheer, 'Westraven', postbus 20020, 3502 LA Utrecht.

Géef om de Natuur, óók voor de zoogdieren!

In 1977 werd de grote Wereld Natuur Fonds-actie 'Géef om de Natuur' in Nederland gehouden. Hierdoor werd ruim f 8 miljoen beschikbaar voor de natuurbescherming.

Een bedrag van f 21.860,— werd beschikbaar gesteld voor de vleermuizen in Limburg. De Stichting Het Limburgs Landschap zal hiervoor de vleermuizengrotten Schenkgroeve, Kloostergroeve, Mussenput en Slangen-berg afsluiten.

De Werkgroep Vleermuizen, Zwolle werd met een bedrag van f 238,67 een bijdrage geleverd in de kosten van een voorlichtingsfolder over vleermuizen en de verspreiding daarvan. Wij zullen daar graag enkele exemplaren voor ons archief van willen ontvangen. Ook de Werkgroep Vleermuizen te Dalfsen werd een zelfde bedrag toegekend ter bestrijding van de onkosten inzake een inventarisatie van verblijfplaatsen van vleermuizen. Het is ons niet bekend waar de gegevens hierover zijn gepubliceerd.

De Stichting tot Behoud en Bescherming van het Przewalski-Paard ontving f 2350,— voor het maken van een dia-serie en f 1540,— voor de kosten van een filmcopie ten behoeve van voorlichting.

Ook werden diverse bijdragen verleend voor het maken van paddentunnels.

Buitenlandse projecten werden ook gesteund, onder meer diverse walvisprojecten, waaron-

Rijkspolitieman Van Laar en dierenarts Van Harten bekijken het Reekalf dat door een binnenschipper uit het Twentekanaal werd gehaald. Hij redde hiermee het dier van de verdrinkingsdood. Eefde, 3 mei 1983.

der onderzoek naar walvissen bij Tomga, verder werd het onderzoek en beschermende maatregelen voor de Monniksrob in de Middellandse Zee gesteund, het Zeehonden Opvangcentrum te Pieterburen, bescherming van gebieden voor zeeschildpadden in Oman en Turkije en onderzoeken in de Caribische gebieden Panama en Suriname, Sahel-projecten met hulp aan de Adax en Oryx Antilopen, Andes-projecten (hulp aan Pudu en Huemul, twee hertensoorten en Chinchilla's), Olifanten in Azië en Afrika tegen de stroperij en beheersplannen voor de Afrikaanse Zwarte Neushoorn.

Driëntwintig Reeën uit Verlengde Hooigeveensche Vaart gered

De heer H.J. Schonewille en zijn drie zoons Harm Jan, Albert en Aaldert worden in Nieuweroord de reeënredders van het dorp genoemd. Ze hebben er nu al driëntwintig Reeën uit de Verlengde Hooigeveensche Vaart gehaald. Op 15 juni 1983 slaagden ze er in opnieuw drie Reeën te redden, die in het kanaal terechtgekomen waren. Ze werden naar een schuur gebracht bij de woning van Aaldert om wat bij te komen. Ze kregen het traditionele kopje koffie met een cognacje er

door om wat op te monteren. Dat werd hen toegediend uit een bierflesje. 'Ze worden er warm van en ook rustig', zegt vader Schone-wille, die dit jaar al een hele fles cognac heeft leeggeschonken voor de Reeën.

Er blijken wel trappetjes langs het kanaal te zijn aangebracht voor de Reeën, maar die blijken te smal te zijn. Als de dieren in paniek zijn zien ze die kleine trappetjes niet. Tot op heden heeft men al drie dode Reeën uit het kanaal moeten halen. Voor het reddingswerk werd zoon Harm Jan (22) al eens onderscheiden. Dat gebeurde omdat hij twee Reeën uit het water haalde, voordat hij naar zijn werk ging. Met de kleren en al sprong Harm Jan toen het kanaal in.

Uit de 'Emmer Courant' van 17 juni 1983.

Chemische bestrijdingsmiddelen veroorzaken massale sterfte

De Noordelijke Woelrat (*Arvicola terrestris*) heeft ernstige schade aangericht aan weilanden boven de 800 m in Zwitserland. Om deze schade tot staan te brengen heeft men daar verscheidene chemische bestrijdingsmiddelen getest. Vooral op grote schaal in het Kanton Neuchâtel, waar de regering de bestrijding met anti-stollingsmiddelen verplicht heeft gesteld. Deze methode, sinds de herfst 1982 toegepast, heeft geleid tot vergiftiging van tientallen predatoren, vooral Buizerden en Vossen. Natuurbeschermingsorganisaties hebben gezamenlijk aangedrongen op de onmiddellijke stopzetting van de actie en op de tussenkomst van de Bondsraad. Officieel is de chemische bestrijding afgelopen voorjaar voortgezet.

Varkenspest onder de Wilde Zwijnen op Veluwe

Ongeveer 1600 Wilde Zwijnen, die op de Veluwe leven, worden bedreigd door de varkenspest. Eind mei 1983 werden op het Nationale Park De Hoge Veluwe de eerste zes dode Wilde Zwijnen aangetroffen, waarvan bleek dat ze door de varkenspest waren aangetast. Volgens sommigen is de ziekte door mensen overgebracht, anderen menen dat door het bijvoeren van de Wilde Zwijnen de besmetting gemakkelijk kan worden overgebracht.

Later zijn ook Wilde Zwijnen in het Deelerwoud met varkenspest aangetroffen. Natuur-

beschermers vinden voor een belangrijk deel dat de Wilde Zwijnen niet natuurlijk genoeg kunnen leven en daardoor zal het uitbreken van ziekten onder de dieren steeds een groot gevaar blijven. De Gelderse Christelijke Boeren en Tuindersbond (CBTB) is voorstander van een nagenoeg totaal afschot van de Wilde Zwijnen. Men zegt: 'ze zijn er voorname-lijk voor de plezierjacht en daarvoor moeten dan ook nog dure afrasteringen aangebracht worden'.

En ook de recreant heeft er niet veel aan, want alleen de ongewoon makke dieren kan men weliswaar langs de autoweg met zuurtjes voeren, maar werkelijk wilde exemplaren in de vrije natuur ziet men er zelden. De CBTB-secretaris drs. E. Broekhuis: 'In principe hebben die Wilde Zwijnen op de Veluwe niets te zoeken. Ze behoren niet tot de autochtone bewoners, maar zijn ooit eens door prins Hendrik uit Frankrijk geïmporteerd uit het oogpunt van jachtgenot'. Ook hij kent de Wilde Zwijnen geen enkele recreatieve functie toe. De vraag of de Wilde Zwijnen op de Veluwe nu nog wel zin hebben is plotseling weer actueel geworden.

Zie ook 'Argus' 8 (3) : 13-14, waarin Frieda Bos schrijft 'Varkenspest bedreigt Veluwse zwijnen'.

Schotland staakt jacht op jonge zeehonden

De Schotse overheid zal voortaan geen vergunningen meer verstrekken voor het doden van jonge zeehonden bij de Orkney-eilanden. Sinds 1967 werden jaarlijks tussen 1200 en 2000 jonge Grijs Zeehonden door de plaatselijke bevolking uitgeroeid omdat men van mening was dat zeehonden schade aan de visstand toebrechten. In 1978 lanceerde het Schotse departement van visserij zelfs het plan tot 1982 jaarlijks bijna 5000 zeehonden te doden. Protestacties, onder meer van de milieu-organisatie Greenpeace, leidden er toe dat het plan werd ingetrokken in afwachting van een onderzoek.

ANP bericht uit 'De Gooi- en Eemlander' van 5 oktober 1983.

Kegelrob aangespoeld bij Haamstede

Op vrijdag 15 april 1983 werd op het strand van Haamstede een Kegelrob aangetroffen. Het dier werd overgebracht naar het Zeehondencentrum te Pieterburen.